

SKLEPI

SKLEP KOMISIJE

z dne 13. julija 2011

o državni pomoči št. C 6/2008 (ex NN 69/07), ki jo je Finska dodelila podjetju Ålands Industrihus Ab

(notificirano pod dokumentarno številko C(2011) 4905)

(Besedilo v finskem in švedskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2012/252/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

ob pozivu zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe v skladu z zgoraj navedenimi določbami ⁽¹⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

(1) Komisija je bila prek pritožbe, vložene 5. septembra 2006, obveščena o različnih ukrepih, ki jih je lokalna vlada Ålandskih otokov (v nadaljnjem besedilu: lokalna vlada) odobrila v korist nepremičninske družbe Ålands Industrihus Ab (v nadaljnjem besedilu: podjetje ÅI). V dopisih z dne 25. oktobra 2006 in 14. februarja 2007 je Komisija od Finske zahtevala informacije, ki so bile predložene z dopisoma z dne 11. januarja 2007 in 3. aprila 2007. Finski organi so dodatne informacije predložili 31. maja 2007 in 12. julija 2007. Pritožnik je novembra 2006 in maja 2007 predložil dodatne informacije.

(2) Komisija je z dopisom z dne 30. januarja 2008 obvestila Finsko, da bo v zvezi s pomočjo začela postopek iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU) ⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: odločitev o sprožitvi postopka).

⁽¹⁾ UL C 76, 27.3.2008, str. 15.

⁽²⁾ Z učinkom od 1. decembra 2009 sta člena 87 in 88 Pogodbe ES postala člen 107 oziroma člen 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Določbe novih členov so vsebinsko povsem enake prejšnjima členoma. V tem sklepu je treba sklicevanje na člena 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije razumeti kot sklicevanje na člena 87 in 88 Pogodbe ES, kadar je to primerno. S PDEU so bile uvedene tudi nekatere spremembe izrazja, na primer besedo „Skupnost“ je zamenjala beseda „Unija“, besedno zvezo „skupni trg“ pa „notranji trg“. V celotnem besedilu tega sklepa se uporablja terminologija PDEU.

(3) Odločitev Komisije, da sproži postopek, je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽³⁾. Komisija je pozvala zainteresirane stranke, naj predložijo svoje pripombe o pomoči.

(4) Komisija ni prejela nobenih pripomb zainteresiranih strani.

(5) Po odločitvi o sprožitvi postopka je Finska predložila informacije, ki so bile pri Komisiji evidentirane 6. maja 2008, 21. januarja 2010, 26. februarja 2010, 21. maja 2010, 18. junija 2010, 18. aprila 2011, 27. junija 2011 in 28. junija 2011. Dne 4. junija 2010 so se sestali službe Komisije, finski organi in predstavniki podjetja ÅI.

2. OPIS POMOČI

2.1 UPRAVIČENEC

(6) Podjetje ÅI je registrirano v mestu Mariehamn, glavnem mestu otočja Åland v Baltskem morju med Finsko in Švedsko, in ima približno 28 000 prebivalcev. Åland je finska provinca, vendar uživa visoko stopnjo avtonomije. Podjetje ÅI je v večinski lasti lokalne vlade (84,43 %) in mesta Mariehamn (15,01 %). Preostali delničarji so drugi lokalni organi Ålandskih otokov ⁽⁴⁾.

(7) Dejavnost podjetja ÅI je gradnja, lastništvo in dajanje v najem stavb za industrijsko in poslovno uporabo. Po mnenju Finske je cilj dejavnosti družbe gospodarskim družbam na Ålandskih otokih zagotoviti stavbe in s tem prispevati k raznovrstnemu in konkurenčnemu gospodarstvu.

⁽³⁾ Glej opombo 1.

⁽⁴⁾ Razen zanemarljivega deleža, ki ga ima lokalna poslovna organizacija „Ålands företagaröförening rf“ (3 delnice od skupaj 30 392 delnic).

- (8) Do leta 1999 so bile poslovne dejavnosti podjetja ÅI majhne (⁵). Bilanca stanja podjetja ÅI je rasla zelo počasi ali pa sploh ne (⁶). Zato se je upravni odbor podjetja ÅI odločil, da začne iskati nove poslovne priložnosti za širitev. Hkrati je lokalna poslovna skupnost (sestavljena skoraj izključno iz malih podjetij) izrazila željo po „tehnološkem parku“, t.j. grozdu pisarniških prostorov, kjer bi bila lokalna podjetja lahko pod eno streho, kar bi olajšalo sodelovanje, ustvarjanje novih zamisli in na splošno okrepilo podjetništvo. To je pozneje postalo poslovni park „iTiden“ (kvarteret iTiden). Geneza projekta je podrobneje pojasnjena v oddelku 2.2.

2.2 PROJEKT iTiden (⁷)

- (9) Razprave med predstavniki lokalne poslovne skupnosti in lokalne vlade o možnosti izgradnje „tehnološkega parka“ so se začele leta 1999. Organizirani so bili skupni študijski obiski podobnih objektov na Švedskem.
- (10) Leta 2000 je bil projekt dodeljen delovni skupini, ki je spomladi leta 2000 predlog predstavila lokalni vladi in mestu Mariehamn. Projekt in načrti lokalne vlade, da ga zgradi in financira, so bili navedeni tudi v proračunu lokalne vlade za leto 2000 (⁸) in potrjeni v proračunu za leto 2001, v katerem je lokalna vlada zaprosila tudi za sredstva za možna povečanja kapitala za infrastrukturne projekte, vključno za podjetje ÅI (proračun za leto 2000 je vseboval podoben zahtevek) (⁹).
- (11) Podjetje ÅI je 12. julija 2001 s pomočjo povečanja kapitala kupilo zemljišče v okrožju „Västra Klinten“ mesta Mariehamn, kjer naj bi se zgradil iTiden. V povezavi s tem nakupom je podjetje ÅI v urbanističnem načrtu zagotovilo spremembe, potrebne za projekt iTiden.
- (12) V proračunu za leto 2002 je lokalna vlada izjavila, da bo podjetje ÅI začelo graditi projekt iTiden v letu 2002 in da bo po vsej verjetnosti potrebno povečanje kapitala (za kar je lokalna vlada zahtevala odobritev potrebnih proračunskih sredstev) (¹⁰).
- (13) V začetku leta 2002 je bila imenovana delovna skupina za izgradnjo projekta iTiden in izbran je bil arhitekt.

(⁵) V letu 1999: skupna bilančna vsota 733 341 EUR; promet 101 486 EUR; skupni izid 27 719 EUR.

(⁶) Bilanca stanja se je znižala z 834 645 EUR (1997) na 733 341 EUR (1999).

(⁷) Večina informacij v tem oddelku je pridobljenih s spletnega mesta projekta iTiden (www.itiden.ax), dopolnjujejo pa jih informacije (skladne z javnimi informacijami), ki so jih predložili finski organi.

(⁸) „Lokalna vlada si bo prek podjetij v javni lasti prizadevala povečati ponudbo industrijskih nepremičnin in pisarniških prostorov, primernih za sektor informacijske tehnologije in storitev. Zato bodo ta podjetja morebiti potrebovala več kapitala.“ Proračun za deželo Åland 2000, stran 304.

(⁹) „Lokalna vlada bo delala [...] da bo bolj učinkovito omogočala rast novih podjetij in poslovnih projektov. Lokalna vlada si bi še naprej prizadevala za uresničitev projekta ‚IT vas‘ [...]“. Proračun za deželo Åland 2001, strani 319 in 321.

(¹⁰) Proračun för landskapet Åland 2002, stran 291.

Preučen je bil interes potencialnih najemnikov za najem nepremičnin v okviru iTiden. Pripravljalna zemeljska dela so bila izvedena spomladi leta 2003, prva faza gradnje (projekt je bil zasnovan v dveh zaporednih fazah gradnje) pa se je začela poleti leta 2003. Prvi najemniki so se v dokončani del „prve faze“ zgradb iTiden vselili 1. decembra 2004.

- (14) Gradnja druge faze projekta iTiden se je začela jeseni leta 2006, dokončana pa je bila leta 2007.

2.3 UKREPI DRŽAVNE POMOČI

- (15) Formalni postopek preiskave Komisije zajema več dokapitalizacij (v nadaljnjem besedilu: povečanje kapitala) in poroštev za bančna posojila (v nadaljnjem besedilu: poročstva za posojila), ki jih je lokalna vlada dodelila podjetju ÅI med letoma 1997 in 2007. Ukrepi so navedeni v spodnji preglednici (dokapitalizacije so oštevilčene C-I do C-XI, poročstva pa G-I to G-III).

Ukrep	Datum ukrepa	Povečanje kapitala (v EUR)	Poročstva za posojila (v EUR)
C-I (*)	18.6.1997	84 094,39	
C-II (*)	22.6.2000	340 582,27	
C-III (*)	10.10.2000	114 368,37	
C-IV	20.7.2001	353 199,00	
C-V	15.8.2002	599 933,73	
C-VI	13.3.2003	799 911,64	
G-I	9.10.2003		2 600 000,00
C-VII	6.5.2004	515 165,97	
C-VIII	30.9.2004	669 896,95	
G-II	2.11.2004		1 160 000,00
C-IX	16.6.2005	199 977,91	
C-X	16.6.2005	234 961,43	
G-III	13.12.2005		2 600 000,00
C-XI	15.2.2007	1 379 998,95	
	SKUPAJ	5 292 090,61	6 360 000,00

(*) Ti ukrepi so bili odobreni pred uvedbo evra; zato so izraženi v finskih markah (FIM). C-I je znašal 500 003 FIM, C-II 2 025 010 FIM in C-III 680 003 FIM. V času pretvorbe je bil fiksni devizni tečaj 1 EUR = 5,94573 FIM.

(16) V primerjavi s preglednico ukrepov v točki 7 odločitve o sprožitvi postopka je bilo poročilo za posojilo v višini 2 587 500 EUR z dne 26. oktobra 2006 umaknjeno, ker nikoli ni začelo veljati (po odločbi finskih sodišč). Povečanje kapitala C-XI ima v odločitvi o sprožitvi postopka datum 12. junij 2006, tukaj pa datum 15. februar 2007, ker je v preiskavi postalo jasno, da je ta ukrep začel veljati na navedeni poznejši datum. Finsko vrhovno upravno sodišče je nedavno (6. aprila 2011) razveljavilo sklep lokalne vlade o odobritvi tega povečanja kapitala (glej uvodno izjavo 114 spodaj). Ker pa je bil kapital podjetju ÅI izplačan v letu 2007 in ni bil vrnjen, Komisija meni, da odločba nacionalnega sodišča tega ukrepa ne umika iz področja preiskave.

(17) Po mnenju finskih organov so bila vsa povečanja kapitala namenjena financiranju projekta iTiden, razen naslednjih:

C-I) Dokapitalizacija z dne 18. junija 1997 (84 094,39 EUR)

C-II) Dokapitalizacija z dne 22. junija 2000 (340 582,27 EUR)

C-III) Dokapitalizacija z dne 10. oktobra 2000 (114 368,37 EUR)

C-VIII) Dokapitalizacija z dne 30. septembra 2004 (669 896,95 EUR)

C-IX) Dokapitalizacija z dne 16. junija 2005 (199 977,91 EUR).

(18) Po trditvah Finske so bila vsa poročila za posojila izdana z namenom financiranja projekta iTiden. Več podrobnosti o poročilih za posojila je v uvodnih izjavah 66–86 v nadaljevanju.

3. RAZLOGI ZA SPROŽITEV POSTOPKA NA PODLAGI ČLENA 108(2) PDEU

(19) V odločitvi o sprožitvi postopka se je Komisija spraševala, ali so povečanja kapitala in poročila za posojila združljiva z notranjim trgovom na podlagi naslednjega.

(20) Glede obstoja državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU je Komisija ugotovila, da so ukrepi vključevali državna sredstva, ker so jih odobrili lokalni organi, in

da so bili selektivni, ker so bili namenjeni podjetju ÅI. Glede merila, ali so ukrepi dali „prednost, ki je v običajnih tržnih razmerah ne bi pridobili“, ker zasebni vlagatelj, ki dolgoročno pričakuje donosnost, ne bi dal enake podpore, je Komisija dvomila, da bi ob upoštevanju, da je podjetje ÅI že dolgo beležilo izgube ali v najboljšem primeru skromne dobičke, zasebni vlagatelj zagotovil kapital, kot ga je zagotovila lokalna vlada. Komisija je posebej glede poroštev za posojila dvomila, da bi podjetje ÅI na trgih lahko pridobilo primerljivo finančno pomoč in da so zato podjetju ÅI zagotovili prednost. Komisija je tudi menila, bi vsaka taka prednost lahko izkrivljala konkurenco in trgovino znotraj Skupnosti.

(21) Če se ukrepi štejejo za državno pomoč, Komisija dvomi, da bi se lahko obravnavali kot združljivi z notranjim trgovom.

(22) Komisija je podvomila tudi o trditvi Finske, da so bili ukrepi, tudi če bi res predstavljali državno pomoč, odobreni v skladu s shemami pomoči, ki so se uporabljale že pred pristopom Finske v EU in da so zato zakoniti.

4. PRIPOMBE FINSE

4.1 UKREPI NISO DRŽAVNA POMOČ

(23) Finska je zavzela stališče, da je lokalna vlada delovala v skladu z načelom zasebnega vlagatelja, t.j. ukrepe je vodilo pričakovanje lokalne vlade, da bo njena naložba donosna. Finska je trdila, da so bile odločitve o vlaganju sprejete zaradi programa novih naložb gospodarske družbe, predvsem projekta iTiden. Ukrepi tako niso bili namenjeni kritju prejšnjih izgub ali podpori podjetju, ki ustvarja izgubo. Lokalna vlada je pridobila konkretno vrednost za svoje naložbe v nove delnice podjetja ÅI, ker se je vrednost gospodarske družbe povečala skladno z vpisom delnic. Podjetje ÅI torej ni pridobilo nobene prednosti, ki je ne bi moglo pridobiti od zasebnega vlagatelja.

(24) Ne glede na možno prednost je Finska zavzela stališče, da ukrepov ni mogoče uvrstiti med državne pomoči, ker ni konkretnega dokaza o večjem vplivu na konkurenco na nepremičninskem trgu na Ålandskih otokih.

4.2 ČE JE DRŽAVNA POMOČ, JE ZAKONITA V OKVIRU OBSTOJEČIH SHEM POMOČI

(25) Finska meni, da je treba pomoč šteti za zakonito tudi, če bi se ugotovilo, da ukrepi vključujejo elemente državne pomoči. Finska je trdila, da so bile dokapitalizacije in poročila zajeti v obstoječih shemah pomoči, ki so bile vzpostavljene pred članstvom Finske v EU.

4.3 TUDI, ČE JE NOVA DRŽAVNA POMOČ, JE ZDRUŽLJIVA Z NOTRANJIM TRGOM

- (26) Tudi, če ukrepi pomenijo nezakonito državno pomoč, jih je treba šteti za združljive z notranjim trgovom na podlagi člena 107(3)(c) PDEU, ker so bili namenjeni razvoju regije in ustvarjanju novih delovnih mest, predvsem s prispevanjem k večji raznovrstnosti gospodarstva regije, ki se preveč opira na sektor pomorskih prevozov.

4.4 MOŽNO VRAČILO

- (27) Če bi Komisija ugotovila, da pomoč pomeni nezakonito in nezdružljivo državno pomoč, ki jo je treba vrniti, je Finska navedla naslednje trditve.
- (28) V skladu s členom 14(1) Uredbe Sveta (ES) 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ⁽¹¹⁾ Komisija ne zahteva vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom prava Skupnosti. Tukaj gre za tak primer, ker je Finska imela zakonite razloge, da je pričakovala, da so zgoraj navedene sheme, ki so bile veljavne pred pristopom, bile in so še vedno veljavne, in zato bi bila vsaka pomoč, dodeljena v skladu s temi pravili, zakonita.
- (29) Če bi Komisija kljub temu menila, da je pomoč treba vrniti, Finska trdi, da element pomoči v povečanjih kapitala ni nujno celotni nominalni znesek transakcij, ki vsebujejo državno pomoč. V zvezi s poroštvi morebitna pomoč, ki jo je treba vrniti, ne more biti višja od ugodnosti v obliki obresti, ki jo je podjetje dobilo zaradi porošstva (v primerjavi s posojili brez poroštev). Podobno v zvezi z dokapitalizacijami pomoč ne more biti višja od stroškov, ki bi jih podjetje ÅI imelo pri pridobitvi enakovrednega kapitala na trgu.

5. OCENA

5.1 IZPOLNJEVANJE POGOJEV ZA DRŽAVNO POMOČ

- (30) V skladu s členom 107(1) PDEU „je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgovom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“.
- (31) Ukrep se opredeli kot državna pomoč, če so izpolnjeni naslednji pogoji: a) financirati ga mora država članica ali se financira iz državnih sredstev; b) dajati mora selektivno prednost, ki lahko daje prednost posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga in c) mora izkrivljati ali bi lahko izkrivljala konkurenco in lahko vpliva na trgovino med državami članicami. Ti pogoji so kumulativni in morajo vsi biti prisotni, preden se ukrep opredeli kot državna pomoč.

5.1.1 DRŽAVNA SREDSTVA IN SELEKTIVNOST

- (32) Zaradi razlogov, navedenih v odločitvi o sprožitvi postopka (in ki jim Finska ne nasprotuje), sta ti dve merili izpolnjeni. Ukrepi so odobreni s posameznimi sklepi, ki jih je sprejela lokalna vlada, da bi uporabila sredstva, ki ji jih je v letnem proračunu dodelila regionalna skupščina Ålandskih otokov. Tako je jasno, da ukrepe financira država in da so ciljno usmerjeni na podjetje ÅI.

5.1.2 PREDNOST

- (33) Finska je trdila, da ukrepi niso državna pomoč, ker podjetju ÅI niso zagotovili prednosti, ki je v običajnih tržnih razmerah ne bi moglo pridobiti, bodisi od zasebnega delničarja bodisi od zasebnega kreditodajalca.
- (34) Ustaljeno načelo prava državne pomoči (ki se običajno imenuje načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu), da je nalozba državnih organov v kapital podjetij državna pomoč, razen če bi zasebni vlagatelj v podobnih okoliščinah in zlasti ob upoštevanju možnosti donosa, morebiti zagotovil enak kapital ⁽¹²⁾. Podobno je v točki 3.1 Obvestila Komisije o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštev ⁽¹³⁾ (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o poroštvi) poroštvo, ki ga zagotovijo državni organi oblasti, državna pomoč, razen če gre za financiranje pod pogoji, ki bi bili pod normalnimi pogoji tržnega gospodarstva sprejemljivi za zasebni subjekt.
- (35) Komisija je v odločitvi o sprožitvi postopka izrazila dvom, da je bil v zvezi z dokapitalizacijami in poroštvi izpolnjeno načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu, zlasti na podlagi dveh ugotovitev v zvezi s podjetjem ÅI:

- (a) V letih, ko so bili ukrepi odobreni, je podjetje ÅI že dolgo beležilo izgube ali neznatne dobičke. Podjetje ÅI je med letoma 2001 in 2005 vsako leto imelo izgubo. Dobički med letoma 1998 in 2000 so bili majhni in so se zmanjševali (38 000 EUR leta 1998, 28 000 EUR leta 1999 in 9 000 EUR leta 2000). V letu 2006 je podjetje ÅI končno spet poslovalo z

⁽¹¹⁾ UL L 83, 27.3.1999, str. 1.

⁽¹²⁾ Glej med drugim sodbo z dne 10. julija 1986 v zadevi Kraljevina Belgija proti Komisiji Evropskih skupnosti (234/84, Recueil, str. 2263, točka 14); sodbo z dne 21. marca 1991 v zadevi Italijanska republika proti Komisiji Evropskih skupnosti (C-305/89, Recueil, str. I-1603, točki 18 in 19); sodbo Sodišča z dne 14. septembra 1994 v združenih zadevah Kraljevina Španija proti Komisiji Evropskih skupnosti (C-278/92, C-279/92 in C-280/92, Recueil, str. I-4103, točki 20 in 21); sodbo Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi Italijanska republika proti Komisiji Evropskih skupnosti (C-303/88, Recueil, str. I-1433, točka 20 in naslednje); sodbo Sodišča prve stopnje z dne 15. septembra 1998 v zadevi BP Chemicals Limited proti Komisiji Evropskih skupnosti (T-11/95, Recueil, str. II-599, točka 161).

⁽¹³⁾ UL C 155, 20.6.2008, str. 10.

dobičkom, vendar je znašal samo 557,43 EUR. Napovedani dobiček za leti 2007 in 2006 (t.j. kaj je bilo pričakovano, ko je bil sprejet sklep o odobritvi zadnjih ukrepov) je bil samo 5 868,46 EUR ⁽¹⁴⁾.

(b) Poleg tega je Komisija menila, da denarni tok podjetja ÅI ni zadostoval za kritje stroškov in tako je bilo od leta 2000, kar je vodilo do domneve, da so bili ukrepi potrebni preprosto za kritje te izgube iz poslovanja ⁽¹⁵⁾.

(36) Finska je to stališče ovrgla. Njene trditve so obravnavane v nadaljevanju ločeno za povečanja kapitala in za poročila za posojila.

5.1.2.1 Dokapitalizacije

(37) Najprej je Finska ovrgla stališče, da je podjetje ÅI imelo likvidnostne težave. Čeprav je bil obseg dejavnosti podjetja pred projektom iTiden omejen, sta bila njegov poslovni rezultat in likvidnost zadovoljiva in sta taka ostala v celem obdobju, ki je zajeto v preiskavo. Ukrepi torej niso bili potrebni za kritje stroškov iz poslovanja. Namen ukrepov je bil financirati širitev podjetja in jih je zato treba šteti kot naložbe. Z vidika pogojev teh naložb so bili utemeljeni ob upoštevanju načela vlagatelja v tržnem gospodarstvu in zato niso državna pomoč.

(38) V tej zvezi Finska trdi, da je bila večina povečanj kapitala uporabljena za financiranje projekta iTiden, ostalo pa za druge projekte podjetja ÅI (glej uvodno izjavo 17 zgoraj).

(39) Komisija daje naslednjo oceno.

(40) Najprej Komisija poudarja, da kapital, ki ga delničar zagotovi podjetju, po definiciji ni namenjen določeni uporabi, ampak postane del opredmetenega kapitala podjetja. Zato je običajno, da se v primeru, ko se naložba zagotovi kot splošni kapital, oceni njena skladnost z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu v razmerju do pričakovane splošne uspešnosti podjetja kot celote. To ne izključuje izdelave ocene pričakovanega donosa posebnih načrtovanih naložb, če so na voljo dokazi, seveda pod pogojem, da so bile v času, ko je bila sprejeta odločitev o vlaganju, take informacije na voljo.

(41) Glede splošne finančne uspešnosti podjetja ÅI Komisija na podlagi dokazov, predloženih med preiskavo, sprejema, da je poslovni rezultat podjetja ÅI dosledno kril

izgube in zagotavljal likvidnost. Na podlagi dokazov, ki so na voljo, ni mogoče sklepati, da so bila povečanja kapitala (ali posojila, pridobljena prek poroštev) uporabljena za kritje izgub, nastalih pri poslovanju podjetja ÅI.

(42) Dejstvo pa je, da je lokalna vlada podjetju ÅI dala na voljo pomemben dodatni kapital, ki na prvi pogled med letoma 1997 in 2006 ni ustvaril nič ali zelo malo dobička. Kot trdi tudi Finska sama, je glavno vprašanje, ali je lokalna vlada imela razloge pričakovati donosnost kapitala, ki bi zadostoval tudi zasebnemu vlagatelju, da bi se odločil za enako naložbo. To je treba oceniti na podlagi tega, kar je bilo lokalni vladi poznano v času povečanj kapitala.

(43) Finska trdi, da je bil levji delež povečanj kapitala namenjen financiranju prve in druge faze projekta iTiden, preostala povečanja kapitala pa so bila dodeljena različnim drugim naložbam. Zaradi jasnosti so povečanja kapitala, uporabljena za financiranje projekta iTiden, v spodaj predstavljeni analizi obravnavana najprej.

Povečanja kapitala projekta iTiden

(44) Finska trdi, da so bila vsa povečanja kapitala, razen C-I, C-II, C-III, C-VIII in C-IX, namenjena financiranju projekta iTiden, ki je bil daleč največji projekt podjetja ÅI. Prvo povečanje kapitala je bilo tako projektu iTiden dodeljeno v letu 2001 (C-IV).

(45) Glede pogojev, pod katerimi je lokalna vlada izvedla povečanje kapitala in, kar je bistveno, donosa, ki je bil pričakovani v času odločitve, je Finska predložila naslednje informacije:

(46) Lokalna vlada se je za povečanje kapitala v zvezi s projektom iTiden odločala na podlagi informacij, ki so bile zagotovljene na neformalnih srečanjih lokalne vlade in predstavnikov podjetja ÅI. Finska navaja, da na teh srečanjih niso bili vodeni zapisniki. Kljub temu je Finska Komisiji predložila predstavitev s takih neformalnih srečanj ali srečanj upravnega odbora podjetja ÅI. Te predstavitev vsebujejo kratka in jedrnatna poročila o ozadju in glavnih značilnostih projekta iTiden in izračune donosnosti za prvo in drugo fazo projekta. Zato ta dokaz Komisiji omogoča, da preveri, kakšen donos je lokalna vlada pričakovala v času, ko je izvedla povečanje kapitala v zvezi s projektom iTiden.

⁽¹⁴⁾ Glej točko 25 v odločitvi o sprožitvi postopka.

⁽¹⁵⁾ Glej točko 26 v odločitvi o sprožitvi postopka.

- (47) 31. januarja 2002 je imelo podjetje ÅI neformalno srečanje z lokalno vlado, da bi zagotovili odobritev začetka gradnje projekta iTiden v letu 2002 (po nakupu zemljišča, ki je bil opravljen leta 2001). Na tem srečanju je podjetje ÅI predstavilo izračun donosnosti, ki je predvideval, da bo letni donos projekta 3 % lastniškega kapitala podjetja ÅI.
- (48) Drugo neformalno srečanje podjetja ÅI in lokalne vlade je bilo 4. marca 2003, katerega namen je bil pripraviti skupščino podjetja ÅI 5. marca 2003. Skupščina naj bi odločila o začetku gradnje prve faze projekta iTiden, ki ni bila izvedena v letu 2002. Zagotovljen je bil posodobljen izračun donosnosti. V tem izračunu je bilo ocenjeno, da bo presežek, ustvarjen v prvi fazi, samo 700 EUR, če se predpostavlja, da ne bo donosa lastniškega kapitala podjetja ÅI.
- (49) 2. januarja 2006 se je sestel upravni odbor podjetja ÅI, da bi obravnaval začetek gradnje druge faze in poziv za povečanje kapitala za njeno financiranje. Po izračunu donosnosti, ki je bil predstavljen na srečanju, bi projekt pokrival stroške z donosnostjo lastniškega kapitala v višini 3 %. Vendar je bilo treba zaradi upoštevanja zvišanja stroškov prilagoditve stavb potrebam najemnikov ta izračun popraviti. Tako je bil 10. januarja 2006 izdelan popravljen izračun, ki je bil podlaga za povečanje kapitala, o katerem je skupščina odločila 12. junija 2006 (čeprav je bilo povečanje kapitala iz tehničnih razlogov plačano šele 15. februarja 2007 – to je povečanje kapitala C-XI). V tem izračunu je pričakovani letni donos lastniškega kapitala za drugo fazo projekta iTiden znašal 1 %.
- (50) Finska je zagotovila ta dokaz in navaja, da točno prikazuje takratna pričakovanja o donosih, na podlagi katerih se je lokalna vlada odločila za povečanja kapitala za projekt iTiden, t.j. C-IV, C-V, C-VI, C-VII in C-X za prvo fazo in C-XI za drugo fazo. Te ocene donosnosti temeljijo na pričakovanem prihodku (t.j. najemninah) projekta iTiden. Finska je trdila tudi, da bi donosnost naložbe lokalne vlade morala upoštevati tudi možnost kapitalskih dobičkov, ki jih sčasoma prinaša povečanje vrednosti nepremičnine. Vendar Finska ni zagotovila konkretnega dokaza o tem. Taki razmisleki niso vključeni v izračune donosnosti, kar kaže na to, da pri sprejemanju odločitev o vlaganju niso bili upoštevani. Na podlagi zgornjih dokazov Komisija ugotavlja, da se zasebni vlagatelj na podlagi te pričakovane donosnosti ne bi odločil za podobne naložbe.
- (51) Vlagatelj, ki vlaga denar v projekt, ki vključuje kakšen element tveganja (kot je gradnja poslovnih nepremičnin), bo zahteval donos, ki ustrezno odraža tveganost naložbe. Tako bo pričakoval „premijo za tveganje“, ki presega poznani donos, ki ga lahko prejme iz drugih netveganih sredstev („obrestna mera brez tveganja“). Skupno merilo za obrestno mero brez tveganja so državne obveznice z oceno AAA za krajše zapadlosti. Za to oceno je bil uporabljen donos dveletnih finskih državnih obveznic, ker Finska ni izdala obveznic s krajšo zapadlostjo. Skladno s tem je dobljena obrestna mera brez tveganja od 2,7 % do 4,2 % v letu 2002, od 2,2 % do 2,7 % v letu 2003 in od 2,8 % do 3,8 % v letu 2006.
- (52) V primerjavi z donosnostjo lastniškega kapitala, ki ga je lokalna vlada pričakovala, ko se je odločila za povečanja kapitala v zvezi s projektom iTiden, Komisija ugotavlja, da bi lokalna vlada lahko dosegla enako ali celo višjo donosnost brez tveganja, povezanega z nepremičninskimi projekti. Tudi ob najbolj optimističnem branju bi bila „premija za tveganje“ (t.j. donos, ki presega netvegano premijo) največ 0,3 % za povečanja kapitala C-IV in C-V (t.j. povečanja kapitala v letih 2001 in 2002). Za povečanja kapitala, ki so bila izvedena zaradi odločitve o začetku gradnje prve faze projekta iTiden, ki je bila sprejeta leta 2003 (in s tem na podlagi pričakovanih donosov, ki so bili predstavljeni na neformalnem srečanju 4. marca 2003, glej uvodno izjavo 48 zgoraj), t.j. C-VI, C-VII in C-X, je bila pričakovana donosnost nič, kar pomeni, da bi bila neskončno boljša donosnost lahko dosežena brez kakršnega koli tveganja. Podobno je bila za povečanje C-XI za drugo fazo pričakovana donosnost v višini 1 % veliko nižja od obrestne mere brez tveganja, ki je bila takrat na voljo.
- (53) Očitno je, da noben zasebni vlagatelj ne bi bil zadovoljen s to negativno ali mejno premijo za tveganje, ki jo je bila lokalna vlada pripravljena sprejeti za povečanja kapitala, navedena v uvodnih izjavah 47–49 zgoraj. Po potrebi se to lahko podpre z empirični podatki o pričakovanih donosih na nepremičninskem trgu na Ålandskih otokih.
- (54) Glede na poročilo ⁽¹⁶⁾ KPMG z dne 10. julija 2007, ki so ga naročili finski organi in ga Komisiji predložili 17. julija 2007, so zasebni vlagatelji za naložbe v pisarniške prostore na Ålandskih otokih zahtevali 7 % donosnost (in 8 % za industrijske nepremičnine). Čeprav je bilo to poročilo pripravljeno po odločitvah lokalne vlade o vlaganju, ki jih ta sklep obravnava, je pomembno, ker temelji na ugotovitvah preteklih naložb in ni očitnega razloga za domnevo, da bi bila zahtevana donosnost v

(16) KPMG „Projekt Tower“, 10.7.2007.

predhodnih letih znatno nižja. Vsekakor daje prepričljive navedbe, da donosi, ki jih je pričakovalo podjetje ÅI, za zasebnega vlagatelja ne bi bili zadostni.

(55) Finska je trdila tudi, da so naložbe kljub nizki ali ničelni pričakovani donosnosti skladne z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu, ker i) je podjetje ÅI pred začetkom gradnje navezalo stik s potencialnimi najemniki in je bilo prepričano, da bo doseglo najmanj 80 % zasedenost in ii) zaradi dejanske finančne uspešnosti podjetja ÅI (in pri tem predvsem projekta iTiden) od leta 2004 dalje, in tako natečenih potencialnih kapitalskih dobičkov, so se naložbe izkazale kot donosne.

(56) V tej zvezi in brez potrebe, da bi se temeljite ukvarjali s finančno uspešnostjo podjetja ÅI v poznejših letih, je dovolj ponoviti, da vprašanje ni, ali so današnji rezultati podjetja ustrezni, ampak ali bi podlagi tega, kar je bilo poznano in je bilo mogoče predpostavljati takrat, ko se je lokalna vlada odločila, da bo dala državna sredstva na voljo podjetju ÅI (ob upoštevanju pričakovane 80 % zasedenosti), zasebni vlagatelj, ki deluje v tržnih pogojih, podjetju zagotovil enak kapital. Kot je pojasnjeno zgoraj, Komisija ugotavlja, da tega ne bi naredil.

(57) Zato Komisija ugotavlja, da so povečanja kapitala C-IV, C-V, C-VI, C-VII, C-X in C-XI podjetju ÅI zagotovila prednost, ki je v tržnih pogojih ne bi moglo dobiti ⁽¹⁷⁾.

Preostala povečanja kapitala

(58) V nadaljevanju Komisija preučuje preostala povečanja kapitala, zajeta v odločitvi o sprožitvi postopka, ki po mnenju Finske niso bila izvedena zaradi projekta iTiden.

Povečanje kapitala C-I z dne 18. junija 1997

(59) V skladu s pravili *de minimis*, ki so se uporabljala v času te dokapitalizacije, subvencije, nižje od 100 000 ECU, ki se podjetju dodelijo v obdobju treh let, niso državna pomoč ⁽¹⁸⁾. To povečanje kapitala znaša 84 094,39 EUR, t.j. precej pod zgornjo mejo *de minimis*, ki je 100 000 ECU. Podjetje ÅI v obdobju treh let ni uživalo ugodnosti

nobenega drugega ukrepa ⁽¹⁹⁾. Na podlagi tega dokapitalizacija v letu 1997 v nobenem primeru – ne glede na okoliščine, v katerih je bila izvedena – ne bi bila državna pomoč.

Povečanje kapitala C-II z dne 22. junija 2000 in C-III z dne 10. oktobra 2000

(60) Finska je navedla, do so bili ti ukrepi namenjeni izgradnji industrijske nepremičnine v kraju Norrböle, obnovi nepremičnine v Mariehamn (C-II) ter nakupu industrijske nepremičnine na vzhodnem delu Ålandskih otokov (C-III). Ni jasne povezave s projektom iTiden, ki takrat še ni bil jasno oblikovan (to se je zgodilo leta 2001, ko je bilo kupljeno zemljišče).

(61) Čeprav je res, da je bil skupni dobiček podjetja ÅI v obdobju 1998–2007 skromen ali negativen, pa je dejstvo, da je v letu 2000 in v dveh predhodnih letih podjetje imelo skromen dobiček in da so se izgube začele leta 2001. Preiskava je pokazala, da je podjetje krilo svoje stroške in da je bil likvidnostni položaj ustrezen. Zdi se, da so naložbe, ki so spodbudile ti dve povečanja kapitala, sorazmerne velikosti in „tradicionalnemu“ poslovnemu modelu podjetja ÅI pred širitvijo, povezano s projektom iTiden. Zato ni utemeljenih razlogov za mnenje, da zasebni vlagatelj ne bi izvedel enakih povečanj kapitala in tako ni jasnega dokaza o prednosti za podjetje ÅI.

(62) Do leta 2000 so poslovne dejavnosti podjetja ÅI izkazovale skromen, vendar pozitiven rezultat (od 9 000 EUR do 38 000 EUR v obdobju 1997–2000). Poslovne dejavnosti podjetja ÅI so bile skladne s takrat vzpostavljenim načrtom podjetja. Skladno s tem je podjetje ÅI imelo v lasti skladišča in pisarne na Ålandskih otokih in jih oddajalo v najem. Do leta 2000 je bilo stanje nepremičnin, ki jih je imelo podjetje ÅI v lasti, zelo stabilno, kar pojasnjuje tudi stabilno finančno uspešnost podjetja. V obdobju 1997–2000 je bil promet podjetja ÅI od 95 000 EUR do 101 000 EUR. Kljub relativno nizkemu prometu, je podjetje ÅI poslovalo z dobičkom.

Povečanje kapitala C-VIII z dne 30. septembra 2004 in C-IX z dne 16. junija 2005

(63) Po navedbah Finske so bila ta povečanja kapitala uporabljena za nakup industrijske nepremičnine (C-VIII) in za izgradnjo hangarja na letališču Jomala blizu Mariehamna (C-IX).

⁽¹⁷⁾ Res je, da je bilo povečanje kapitala C-IV izvedeno v letu 2001, t.j. pred analizo donosnosti, ki je bila predstavljena leta 2002. Glede finančnih predpostavk, ki so podpirale C-IV, ni bil podan ločen račun. Ker pa je bilo povečanje kapitala uporabljeno za nakup zemljišča za gradnjo projekta iTiden (in tak je bil namen že od začetka), Komisija meni, da lokalna vlada, kolikor je sploh preučila možnosti donosnosti, ni imela razloga za pričakovanje donosnosti, ki bi bila boljša od 3 %, ki so bili pričakovani v letu 2002.

⁽¹⁸⁾ UL C 68, 6.3.1996, str. 9.

⁽¹⁹⁾ Čeprav je bil formalni postopek preiskave začel šele leta 2008, je Komisija Finsko o teh ukrepih vprašala že v dopisu z dne 25. oktobra 2006 in sicer zakaj dokapitalizacija iz leta 1997 ni krita z desetletnim rokom zastaranja izterjave.

(64) Čeprav teh ukrepov projekt iTiden ne upravičuje, so bili izvedeni v okoliščinah, ki so bile popolnoma drugačne od okoliščin, ki so vplivale na prej obravnavana ukrepa C-II in C-III. Povečanje kapitala C-VIII je bilo izvedeno leta 2004, povečanje kapitala C-IX pa v letu 2005. Takrat je podjetje AI od leta 2001 poslovalo z izgubo. Odločilno je tudi, da so bile te naložbe uresničene v času, ko je lokalna vlada od leta 2001 v podjetje AI že vložila 2,25 milijona EUR, pri čemer se je razumelo, da naložba ne bo zagotovila donosnosti, ki bi bila sprejemljiva za vlagatelja v tržnem gospodarstvu.

(65) Nezadostna donosnost projekta iTiden bi nujno negativno vplivala na rezultat podjetja AI kot celote. Lastniški kapital podjetja ni namenski ampak zamenljiv in ga je treba nadomestiti iz splošne uspešnosti podjetja. Zato je moralo biti lokalni vladi v času, ko je sprejela ukrepa C-VIII in C-IX, jasno, da morebitna dodatna povečanja kapitala podjetja AI v predvidljivi prihodnosti verjetno ne bodo ustvarila ustrezne donosnosti. Vlagatelj v tržnem gospodarstvu bi bil pripravljen izvesti te dokapitalizacije, če bi te naložbe omogočale tržni donos splošne uspešnosti podjetja (t.j. donos, ki bi nadomestil nizke donose drugih povečanj kapitala), vendar nič ne nakazuje, da je bilo to pričakovati. Finska ni predložila nobenih posebnih informacij o teh ukrepih, ki bi spremenile to stališče. Komisija zato meni, da v takih okoliščinah noben zasebni vlagatelj podjetju AI ne bi zagotovil dodatnega kapitala. Povečanja kapitala C-VIII in C-IX sta torej podjetju AI zagotovili prednost, ki je na trgu ne bi moglo pridobiti.

5.1.2.2 Poroštva za posojila

(66) Komisija pri ocenjevanju, ali poroštva vključujejo državno pomoč, uporablja načela, predpisana v obvestilu o poroštvi. Oddelek 3.2 obvestila določa pogoje, ki običajno zadostujejo za izključitev obstoja državne pomoči v poroštvu, ki ga dodelijo organi oblasti. Vendar ti pogoji za poroštva G-I, G-II in G-III niso izpolnjeni (zadostuje, da se zabeleži, da so ta poroštva zajemala 100 % zadevnih posojil, glej oddelek 3.2 c) obvestila o poroštvi).

(67) Komisija najprej ugotavlja, da je bil finančni položaj podjetja AI v obdobju, ko so bila poroštva dodeljena, dovolj močan, da ni izločil možnosti podjetja, da na trgu dobi posojilo brez poroštev. Podjetje ni bilo podjetje v težavah v smislu Smernic Komisije o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje⁽²⁰⁾. Na podlagi razpolo-

žljivih dokazov ni mogoče sklepati, da je bilo AI podjetje, ki brez državne podpore sploh ne bi preživel. V letih pred dokapitalizacijami, t.j. pred začetkom projekta iTiden, je bila finančna uspešnost podjetja AI stabilna in njegove poslovne dejavnosti so izkazovale skromne pozitivne rezultate. Razlog, da so organi oblasti leta 2001 začeli močno vlagati kapital, ni bilo reševanje podjetja, ampak financiranje njegove rasti. Podjetje AI brez pomoči v obliki povečanj kapitala ne bi bilo podjetje v stečaju, ampak manjše podjetje, ki bi še vedno imelo dostop do finančnih trgov. Zato Komisija ne more sprejeti stališča, da podjetje AI brez poroštev ne bi imelo dostopa do kreditnih trgov. Vprašanje je torej, ali so poroštva podjetju zagotovila prednost v obliki stroškov posojila, ki so bili nižji, kot bi jih podjetje plačalo v tržnih pogojih brez poroštva.

(68) Naslednje vprašanje, ki ga je treba preučiti, je, ali se v primerjavi s tem, kar bi zaračunaval zasebni ponudnik poroštva, za poroštva zaračunavajo ustrezne premije. V obravnavani zadevi Komisija ni našla zasebnih poroštev, ki bi omogočala takojšnjo primerjavo. V takih okoliščinah Komisija primerja skupne stroške financiranja posojila s poroštvom, skupaj z obrestmi posojila in poroštveno premijo, s tržno ceno podobnega posojila brez poroštva⁽²¹⁾.

(69) Poslovna banka [...] (*) je 9. oktobra 2003 podjetju AI odobrila posojilo v višini [...] EUR, zavarovano [...]. Določena je bila [...] % letna obrestna mera do 15. januarja 2007.⁽²²⁾

(70) Čeprav je bilo to posojilo sočasno s poroštvom G-I, Komisija meni, da ni ustrezna primerjava za stroške navedenega ukrepa. Od junija 2000 do marca 2003 je podjetje AI res prejelo pet kapitalskih vložkov v skupni višini 2 208 595,01 EUR. Tako velika država podpora je nedvomno vplivala na oceno tveganja, ki jo je [...] izvedla pred odobritvijo posojila in tako je podjetje dobilo boljše posojilne pogoje, vključno s stroški, kot bi jih lahko dobilo na trgu, če v povečanih kapitala ne bi bilo elementa državne pomoči. Zato Komisija ne more domnevati, da obrestna mera za posojilo brez poroštev iz leta 2003 (ali za poznejša posojila) natančno odraža posojilne pogoje podjetja AI v odsotnosti

⁽²¹⁾ Obvestilo o poroštvi, oddelek 3.2 d.

(*) Zaupen podatek.

⁽²²⁾ Po 15. januarju 2007 naj bi se obrestna mera spremenila v [...] + [...] bazičnih točk.

⁽²⁰⁾ UL C 244, 1.10.2004, str. 2.

- državne pomoči in je ne more uporabiti kot verodostojno in zanesljivo merilo za stroške posojil, kritih s poroštvi, ki jih je dodelila lokalna vlada.
- (71) Komisija meni, da v odsotnosti drugih zanesljivih dokazov o primerljivih posojilih pod tržnimi pogoji sporočilo Komisije o referenčni obrestni meri ⁽²³⁾ zagotavlja ustrezno merilo od virov, ki niso od upravičenca, za oceno, ali so bili ukrepi G-I, G-II in G-III odobreni pod tržnimi pogoji. Sporočilo o referenčni obrestni meri določa približek za tržno stopnjo in za izračun elementa pomoči v ukrepih pomoči. Metodologija za določanje referenčnih obrestnih mer temelji na dveh dejavnikih: izhodiščni obrestni meri (v tem primeru enoletni EURIBOR), ki se ji prišteje razlika pri posojilu. Razlika pri posojilu, ki se prišteje izhodiščni obrestni meri, je odvisna od dveh dejavnikov: ocene podjetja, prejemnika posojila in od ravni zavarovanja, ponujenega za posojilo. Sporočilo razlikuje pet ocen kreditne sposobnosti (zelo dobra [AAA-A], dobra [BBB], zadovoljiva [BB], šibka [B] in slaba [CCC in manj]) ter tri stopnje zavarovanja (visoko, običajno in slabo) za vsako oceno kreditne sposobnosti.
- (72) Finska je Komisiji 18. junija 2010 predložila poročilo svetovalnega podjetja [...], ki vsebuje letno oceno kreditne sposobnosti za podjetje ÅI za december vsakega leta. Ocena je pripravljena za nazaj in temelji na številkah, ki so bile na voljo ob koncu poslovnega leta (t.j. ocena, dana v decembru 2002 preučuje stanje podjetja v letu 2002). Svetovalno podjetje [...] je izdelalo poročilo o ocenjevanju kreditne sposobnosti, ki opisuje celotni finančni položaj in razvoj podjetja ter zajema naslednja področja ocenjevanja: rast, donosnost, denarni tok, likvidnost, solventnost in obveznosti. Uporabljena lestvica ocenjevanja kreditne sposobnosti ima pet ocen kreditne sposobnosti: odlično (A + in A), dobro (A- in B+), zadovoljivo (B in B-), zadostno (C + in C) ter slabo (C- in D), kar omogoča neposredno primerjavo z lestvico ocenjevanja iz Sporočila o referenčni obrestni meri.
- (73) Svetovalno podjetje [...] je decembra 2002 in decembra 2003 podjetje ÅI ocenilo s C+, decembra 2004 pa s C, kar podjetje uvršča v kategorijo „zadostno“. Ta kategorija ustreza oceni kreditne sposobnosti „šibko“ v smislu sporočila o referenčni obrestni meri. Za podjetje z oceno „šibko“ je v skladu s sporočilom o referenčni obrestni meri glede na ponujeno zavarovanje izhodiščni obrestni meri treba prišteti razlike pri posojilu od 220 bazičnih točk za visoko zavarovanje do 650 za slabo zavarovanje. Decembra 2005 je svetovalno podjetje [...] podjetje ÅI ocenilo z B- (zadovoljivo), kar ustreza oceni kreditne sposobnosti „zadovoljivo“ v smislu sporočila o referenčni obrestni meri.
- (74) Finska je 27. junija 2011 predložila dodatne informacije o oceni in zavarovanju posojil. Oceno je izdelala banka [...], ki je podjetju ÅI dala posojila brez poroštva in dve posojili s poroštvom. Ocena banke [...] za leta od 2000 do 2003 uporablja črkovni sistem, dopolnjen z eno besedo. To ocenjevanje je neposredno primerljivo z lestvico ocenjevanja iz sporočila o referenčni obrestni meri. Od leta 2005 dalje oceno izdeluje [...], ki je svetovalno podjetje, podobno podjetju [...]. Leta 2003 je svetovalno podjetje [...] podjetje ÅI ocenilo z B- (zadovoljivo), leta 2004 pa z A (zadovoljivo), kar ustreza oceni kreditne sposobnosti „zadovoljivo“ v smislu sporočila o referenčni obrestni meri. To pomeni, da je svetovalno podjetje [...] podjetju ÅI za leti 2003 in 2004 dalo eno oceno višje kot svetovalno podjetje [...]. Za leto 2005 je svetovalno podjetje [...] podjetje ÅI ocenilo z A (zadovoljivo), kar ustreza oceni „zadovoljivo“ v skladu s Sporočilom o referenčni obrestni meri in tako podjetje ÅI uvrstilo v isto kategorijo kot svetovalno podjetje [...].
- (75) Komisija meni, da je treba pri ocenjevanju, ali so bila poroštva G-I, G-II in G-III dodeljena pod tržnimi pogoji, uporabiti oceno svetovalnega podjetja [...]. Ob upoštevanju, da je pred dodelitvijo prvega poroštva G-I v oktobru 2003 podjetje ÅI že prejelo pet kapitalskih vložkov v skupni višini 2 208 595,01 EUR, je znaten znesek državne podpore verjetno vplival na vsako oceno podjetja v letu 2003. Po mnenju Komisije je primerno, da se uporabi bolj konservativna ocena, ki jo je izdelalo svetovalno podjetje [...]. To vpliva na leti 2003 in 2004, ker je za ti dve leti svetovalno podjetje [...] podjetju ÅI dalo eno oceno nižje kot svetovalno podjetje [...]. Opozoriti je treba tudi, da je banka [...] podjetju ÅI odobrila posojilo, za katerega je poroštvo dala lokalna vlada in hkrati je ta banka tudi izdelala oceno podjetja ÅI, kar je lahko vplivalo na ocenjevanje. Svetovalno podjetje [...] ni bilo vključeno v finančne postopke in zato je manj verjetno, da so na njihovo oceno neposredno vplivali neprimerni razmisleki, povezani z državno pomočjo.
- (76) Zato Komisija za uporabo sporočila o referenčni obrestni meri predpostavlja naslednje ocene kreditne sposobnosti za podjetje ÅI: šibka (B) v letih 2003 in 2004 ter zadovoljiva (BB) v letu 2005.
- (77) Podjetje ÅI je zagotovilo zavarovanje v nominalni vrednosti poroštev v obliki hipotek na nepremičnino, na kateri je bil zgrajen projekt iTiden. Finska ni zagotovila informacij v zvezi z izgubo ob neplačilu v skladu z opombo 2 sporočila o referenčni obrestni meri. Te informacije so v pomoč pri določitvi stopnje zavarovanja in razlik pri posojilu, ki jih je treba prišteti izhodiščni obrestni meri. Zato je Komisija zahtevala informacije o prednostnih zastavljenih hipotekah in vrednosti nepremičnine v času dodelitve poroštev. Finska nima cenitev, ki bi izkazovale vrednost nepremičnine v času poroštenih

(23) UL C 14, 19.1.2008, str. 6.

ukrepov. So pa finski organi trdili, da se je vrednost nepremičnine z napredovanjem projekta povečevala. Finska meni, da je bila vrednost nepremičnine v letu 2010 [...] EUR.

- (78) Glede časovnega vrstnega reda zavarovanja Komisija ugotavlja, da je bilo za poroštvi G-I in G-II zavarovanje lokalne vlade prvo od vseh hipotek, danih za nepremičnino. Komisija ugotavlja, da so poslovne banke podjetju ÅI odobrile posojila brez poroštev in kot zavarovanje sprejele hipoteke na to isto nepremičnino, ki so nižje v časovnem vrstnem redu (in so zato slabše zavarovanje) kot zavarovanje, prejeto od lokalne vlade. Glede na to in ker ni boljših dokazov, Komisija predvideva, da je bila raven zavarovanja poroštev „običajna“ za uporabo obvestila o poroštvi.
- (79) Na podlagi zgoraj navedenega bo referenčna obrestna mera ocenjena ločeno za vsako poroštvo, ki ga je podjetje ÅI prejelo od lokalne vlade.
- (80) Komisija ugotavlja, da so bile za vsa poroštva, dodeljena podjetju ÅI, premije sestavljene iz dveh delov: (i) ponavljajoče se premije, plačane letno in izražene kot odstotek neodplačane glavnice posojila in (ii) „enkratne pristojbine“, ki je tudi izražena kot odstotek zneska posojila, vendar se plača samo enkrat in sicer ob izdaji poroštva. V oceni v nadaljevanju skupni stroški financiranja posojil s poroštvom vključujejo samo ponavljajoče se premije, plačane letno. V skladu s točko 4.2 obvestila o poroštvi je element pomoči v poroštvu enak razliki med tržno ceno (v tem primeru referenčna obrestna mera) in dejansko plačano ceno. Cena, ki jo je podjetje ÅI dejansko plačalo, vključuje ponavljajočo se premijo, plačano letno in enkratno premijo, plačano samo enkrat. Iz praktičnih razlogov bo enkratna premija obravnavana v oddelku 8.2 v nadaljevanju, ki obravnava vračilo, ker je lažje odšteti znesek enkratne pristojbine od zneska pomoči, ki jo je treba vrniti. Vsekakor se tudi če bi se enkratne premije prištele k skupnim stroškom financiranja posojil s poroštvom sklepna ugotovitev glede prisotnosti pomoči ne bi spremenila. Enkratna premija vpliva le na znesek pomoči, dodeljene podjetju ÅI.

Poroštvo G-I

- (81) Poroštvo G-I je lokalna vlada dodelila 9. oktobra 2003 za kritje posojila banke [...] podjetju ÅI v višini [...] EUR (številka posojila [...]). Podjetje ÅI je kot zavarovanje za morebitne zahtevke iz poroštva dalo hipoteko na nepremičnino. Za posojilo je bila določena [...] -odstotna obrestna mera do 15. januarja 2007. ⁽²⁴⁾ Premija za poroštvo

⁽²⁴⁾ Po podatkih Finske naj bi se ta obrestna mera uporabljala do 15. januarja 2007, ko naj bi se spremenila v [...] + [...] bazičnih točk. Vendar so o pogojih tega posojila s poroštvom potekala ponovna pogajanja in od 13. decembra 2005 je bila obrestna mera določena na [...] % do 15. januarja 2007, ko naj bi se spremenila v [...] + [...] bazičnih točk. Dne 14. januarja 2009 je bila obrestna mera spremenjena na [...] + [...] bazičnih točk, 12. februarja 2011 pa je bila spet spremenjena na [...] + [...] bazičnih točk.

je bila [...] % zneska posojila na leto ⁽²⁵⁾. Tako so skupni stroški financiranja posojila s poroštvom v času odobritve posojila znašali [...] % na leto, kar je treba primerjati z referenčno obrestno mero, izračunano za poroštvo na podlagi izhodiščne obrestne mere in razlike, ki sta odvisni od ocene kreditne sposobnosti podjetja ÅI ter stopnje zavarovanja posojila. Dne 9. oktobra 2003 je bila izhodiščna obrestna mera (enoletni EURIBOR) 2,235 %. Takrat je imelo podjetje ÅI oceno kreditne sposobnosti „šibko“ v smislu Sporočila o referenčni obrestni meri. Kot je bilo ugotovljeno, Komisija predvideva, da je bila raven zavarovanja posojila „običajna“, kar pomeni, da je razlika pri posojilu, ki jo je treba prišteti izhodiščni obrestni meri, 400 bazičnih točk. Zato referenčna obrestna mera za to posojilo znaša 6,235 %, kar je več od skupnih stroškov financiranja G-I, ki znašajo [...] % na leto.

- (82) Poleg tega je lokalna vlada od 6. septembra 2004 znižala poroštveno premijo za G-I na [...] %. Skladno s tem so bili skupni stroški financiranja posojila s poroštvom [...] %, tj. [...] bazičnih točk pod referenčno obrestno mero, kar je ustvarjalo ustrežno prednost za podjetje ÅI.

Poroštvo G-II

- (83) Podjetje ÅI je 2. novembra 2004 pri [...] najelo posojilo v višini [...] EUR (številka posojila [...]). To posojilo je bilo zavarovano s poroštvom lokalne vlade, za katero je podjetje ÅI zagotovilo zavarovanje v obliki zastavne pravice na nepremičnino. Določena je bila obrestna mera [...] + [...] bazičnih točk in pristojbina za poroštvo v višini [...] % zneska posojila na leto, kar pomeni, da so bili skupni stroški financiranja tega posojila s poroštvom [...] % na leto ⁽²⁶⁾.

- (84) Referenčno obrestno mero je treba izračunati na podlagi enoletnega Euribora na dan 2. novembra 2004, ki je znašal 2,314 %. Takrat je imelo podjetje ÅI oceno kreditne sposobnosti „šibko“ v smislu Sporočila o referenčni obrestni meri. Ob predpostavki običajne ravni zavarovanja referenčna obrestna mera za to posojilo znaša 6,314 % na leto, kar je višje od skupnih stroškov financiranja G-II, ki znašajo [...] % na leto. Primerjava stroškov tega novega posojila s poroštvom z referenčno obrestno mero kaže, da so bili skupni stroški financiranja

⁽²⁵⁾ To ne vključuje enkratne premije v višini [...] % posojila, tj. 19 500 EUR. To bo obravnavano v nadaljevanju, v delu o vračilu pomoči.

⁽²⁶⁾ To ne vključuje enkratne premije v višini [...] % posojila, tj. 2 900 EUR. To bo obravnavano v nadaljevanju, v delu o vračilu pomoči.

posojila, kritega s poroštvo G-II, najmanj [...] bazičnih točk pod referenčno obrestno mero in so tako podjetju ÅI zagotovili finančno prednost. Glede na informacije, ki so na voljo Komisiji, se obrestna mera za posojilo s poroštvo ni spremenila, odkar je bilo izdano.

Poroštvo G-III

(85) Lokalna vlada je 13. decembra 2005 izdala novo poroštvo v korist podjetja ÅI. To poroštvo naj bi krilo „referenčno posojilo“, t.j. prvotno posojilo brez poroštva z dne 9. oktobra 2003, za katerega so bili pogoji tako spremenjeni. Takrat je bila obrestna mera za posojilo spremenjena na [...] % letno. Določena je bila pristojbina za poroštvo v višini [...] % zneska posojila, kar pomeni, da so skupni stroški financiranja [...] % na leto⁽²⁷⁾ (pogoji, uporabljeni od navedenega dne dalje, so enaki zgoraj opisanim pogojem, ki se uporabljajo za posojilo, krito s poroštvo G-I, vključno s spremembami obrestne mere v teku časa).

(86) Referenčno obrestno mero za G-III je treba izračunati na podlagi enoletnega Euribora dne 12. decembra 2005, ko je bil 2,769 %. Takrat je podjetje ÅI imelo oceno kreditne sposobnosti „zadovoljivo“ v smislu Sporočila o referenčni obrestni meri. Ob upoštevanju običajne ravni zavarovanja referenčna obrestna mera za to posojilo znaša 4,969 % na leto. To je več od skupnih stroškov financiranja G-III, ki znašajo [...] % na leto. Zato je lokalna vlada podjetju ÅI dala ustrezno finančno prednost najmanj višini [...] % na leto.

5.2 IZKRIVLJANJE KONKURENCE IN VPLIV NA TRGOVINO

(87) Finski organi so trdili, da zadevni ukrepi ne vplivajo na trgovino med državami članicami in zato ne pomenijo državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU. V podporo te trditve je Finska v bistvu trdila, da je podjetje ÅI samo eno od več podjetij, dejavnih na nepremičninskem trgu, in ni največje. Tako ni nobenega dokaza, da so ukrepi, če bi se štel, da pomenijo državno pomoč, okrepili položaj podjetja ÅI na škodo konkurentov.

(88) Komisija te trditve ne more sprejeti. Dejstvo, da je bila podjetju ÅI zagotovljena finančna prednost, ki njegovim konkurentom ni bila na voljo (in, kot je Finska potrdila, je na nepremičninskem trgu na Ålandskih otokih več drugih subjektov), pomeni, da je podjetje ÅI lahko ures-

ničilo velike naložbe in svoje dejavnosti razširilo pod finančnimi pogoji, ki so bili ugodnejši od pogojev, ki so bili na voljo za njihove konkurente (ki bi v primeru, da podjetje ÅI ne bi dobilo prednosti, morebiti lahko uresničili podobne naložbe). Ni treba dokazati, da so ukrepi podjetju ÅI omogočili prevzem tržnih deležev od določenega konkurenta.

(89) Podobno je prednost, ki jo je dobilo podjetje ÅI, lahko vplivala na trgovino med državami članicami. Res je, da so Ålandski otoki majhen trg, otočje, ki se dosegljivo samo po morju ali zraku in da se tam na podlagi pogodbe o pristopu Finske k EU uporabljajo posebne omejitve pravice do ustanavljanja. Vendar je dejstvo, da ni absolutne ovire za delovanje tujih podjetij na Ålandskih otokih in zagotovo ni ovir, da bi taka podjetja vlagala v lokalni nepremičninski trg. Komisija tudi ugotavlja, da Finska ni izpodbijala trditve v odločitvi o sprožitvi postopka, da so v preteklosti nepremičnine na Ålandskih otokih pridobivala podjetja s sedežem v drugih državah članicah. Vsaka prednost, dodeljena podjetju ÅI prek teh ukrepov, bi zaradi neupravičene krepitev položaja podjetja ÅI v razmerju do potencialnih tujih konkurentov ali vlagateljev imela vsaj možnost vplivati na trgovino med državami članicami.

5.3 SKLEPNA UGOTOVITEV O OBSTOJU DRŽAVNE POMOČI

(90) Komisija zaradi zgoraj navedenih razlogov ugotavlja, da vsa povečanja kapitala (razen C-I, C-II in C-III) ter poroštva za posojila G-I, G-II in G-III pomenijo državno pomoč v smislu člena 107 PDEU.

6. DOMNEVNA ZAKONITOST POMOČI

(91) Finska je trdila, da so bile dokapitalizacije in poroštva, če so državna pomoč, zakonite v okviru shem pomoči, ki so bile vzpostavljene pred članstvom Finske v EU in pravilno predložene Nadzornemu organu Efte (v nadaljnjem besedilu: Nadzorni organ) pred pristopom k EU pod referenčnimi oznakami 93-074 (povečanja kapitala) in 93-079 (poroštva).

(92) To trditev je treba preučiti v okviru določb Uredbe (ES) št. 659/1999. Na podlagi člena 1(d) „shema pomoči“ pomeni „vsak akt, na podlagi katerega je mogoče brez nadaljnjih izvedbenih ukrepov dodeliti individualno pomoč podjetjem, opredeljenim v aktu na splošen in abstrakten način, in vsak akt, na podlagi katerega je mogoče enemu ali več podjetjem dodeliti pomoč, ki ni povezana z določenim projektom, za nedoločen čas in/ali v nedoločenem znesku“. Nadalje v skladu s členom 1(b) Uredbe (ES) št. 659/1999 „veljavna pomoč“ pomeni: „(i) brez poseganja v člena 144 in 172 Akta o pristopu Avstrije, Finske in Švedske vso pomoč, ki je obstajala

⁽²⁷⁾ To ne vključuje enkratne premije v višini [...] % posojila, t.j. 6 500 EUR. To bo obravnavano v nadaljevanju, v delu o vračilu pomoči.

pred začetkom veljavnosti Pogodbe v zadevnih državah članicah, to je sheme pomoči in individualno pomoč, ki se je začela izvajati pred začetkom veljavnosti Pogodbe in se še vedno uporablja.“

- (93) Finska je pristopila k Evropski skupnosti 1. januarja 1995. Poleg tega v skladu z odstavkom 5 člena 172 Pogodbe o pristopu Avstrije, Finske in Švedske „[...] se državne pomoči, ki so jih nove države članice dodelile leta 1994, te pa v nasprotju s Sporazumom EGP ali z dogovori, sklenjenimi na njegovi podlagi, bodisi niso bile sporočene Nadzornemu organu EFTA bodisi so bile sporočene, vendar so bile dodeljene, preden je Nadzorni organ EFTA sprejel odločbo, zaradi tega ne štejejo za državne pomoči, ki obstajajo v skladu s členom 93 (1) Pogodbe ES [...]“.
- (94) Nadalje v skladu s členom 1(c) Uredbe (ES) No 659/1999 „nova pomoč“ pomeni vsako pomoč, to je sheme pomoči ali individualno pomoč, ki ni obstoječa pomoč, vključno s spremembami obstoječe pomoči ⁽²⁸⁾.
- (95) Poleg tega člen 4(1) Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ⁽²⁹⁾ določa, da sprememba obstoječe pomoči pomeni „katero koli spremembo, razen preoblikovanja povsem formalne ali upravne narave, ki ne more vplivati na presojo združljivosti ukrepa pomoči s skupnim trgov. Vendar se povečanje začetnega proračuna obstoječe sheme pomoči do 20 % ne šteje kot sprememba obstoječe pomoči.“
- (96) Iz zgoraj navedenega sledi, da za ukrep, ki je bil sprejet pred pristopom in pomeni shemo državne pomoči, velja, da je obstoječa pomoč, če sta izpolnjena dva pogoja. Prvi pogoj je, da je shema začela veljati pred začetkom veljavnosti Pogodbe ES, drugi pa, da se vsebina od takrat ni bistveno spremenila.
- (97) Komisija bo finsko trditev o zakonitosti pomoči ocenila za vsako od domnevnih shem ločeno.
- 6.1 DOMNEVNA POROŠTVENA SHEMA (93-079)
- (98) Najprej bo Komisija ocenila, ali ti ukrepi pomenijo shemo pomoči v smislu člena 1(b) Uredbe (ES) št. 659/1999.
- (99) Nacionalna pravna podlaga za poroštveno shemo je deželni zakon o deželnih poroštvih za sektor industrije in nekaterih drugih podjetij (ÅFS 1966:14) ⁽³⁰⁾, ki je bil sprejet leta 1966 ter spremenjen z ÅFS 1979:84, 1982:37, 1988:53, 1992:9, 1994:29, 1996:56 in 2002:23. Deželni zakon iz leta 1966 je glede proračuna ali „sredstev“ v času pristopa Finske k ES določal, da „znesek neodplačanih poroštev ali posojil ⁽³¹⁾ nikoli ne sme presežati 20 000 000 FIM“. Po drugi strani zadevni ukrep ne predvideva časovne omejitve uporabe.
- (100) Z vidika zgoraj navedenega in določb nacionalnega zakona se na prvi pogled zdi, da ukrepi ustrezajo opredelitvi sheme pomoči in da zakon dovoljuje, da se enemu ali več podjetjem za nedoločen čas dodeli pomoč, ki ni povezana z določenim projektom. Zadevna domnevna shema je bila vzpostavljena 1. septembra 1982, t.j. precej pred 1. januarjem 1994, in je bila sporočena Nadzornemu organu Efte. Tako se zdi, da je prvi pogoj za obstoječo pomoč izpolnjen, ker je bila prvotna shema vzpostavljena pred začetkom veljavnosti pogodbe na Finskem in celo pred 1. januarjem 1994, kar pomeni, da se v tem primeru odstavek 5 člena 172 Pogodbe o pristopu Avstrije, Finske in Švedske ne uporablja.
- (101) Vendar mora Komisija oceniti tudi, ali je bila od 1. januarja 1994 vsebina teh ukrepov bistveno spremenjena.
- (102) Regionalni organi so po 1. januarju 1994 in pred dodelitvijo prvega porošstva dne 14. avgusta 2003 uzakonili najmanj tri spremembe poroštvene sheme (z deželnimi zakoni 1994:29, 1996:56 in 2002:23). Te spremembe so predvidevale znatno povečanje proračuna sheme (t.j. povečanje skupnega zneska poroštev, ki se lahko kadar koli dodelijo). Ker se obravnavana zadeva nanaša na dodelitev porošstva za posojilo, je treba oceniti, ali je treba spremembe, ki se nanašajo na proračun sheme, uvedene pred obravnavanimi ukrepi, šteti za bistvene in ločljive od obstoječe sheme.
- (103) Kakor je opisano, v skladu s členom 4 Uredbe (ES) št. 794/2004 povečanje proračuna za več 20 % pomeni spremembo obstoječe pomoči. Dve od zgoraj navedenih sprememb ⁽³²⁾ sta začetni proračun sheme povečali za 50 % oziroma za 150 %. Ta povečanja proračuna pomenijo vsebinske spremembe sheme, ki Komisiji niso bile nikoli priglašene.

⁽²⁸⁾ V svoji sodbi z dne 30. aprila 2002 v združenih zadevah Government of Gibraltar proti Komisiji Evropskih skupnosti (T-195/01 in T-207/01, ZOdl., str. II-02309, točke 109–111), Sodišče prve stopnje ugotavlja, da je v skladu s členom 1(c) Uredbe (ES) št. 659/99 „spremembo obstoječe pomoči“ treba obravnavati kot novo pomoč. Zato je kot novo pomoč mogoče obravnavati le spremembo. Če pa sprememba vsebinsko vpliva na prvotno shemo, ker je ni mogoče ločiti od navedene sheme, se slednja spremeni v novo shemo pomoči (sodba Sodišča prve stopnje z dne 28. novembra 2008 v združenih zadevah Hotel Cipriani SpA in drugi proti Komisiji Evropskih skupnosti, T-254/00, T 270/00 in T 277/00, ZOdl., str. II-03269“ točki 358–359).

⁽²⁹⁾ UL L 140, 30.4.2004, str. 1.

⁽³⁰⁾ Landskapslag om landskapsgarantier för industrier och andra näringsgrenar, ÅFS 1966:14.

⁽³¹⁾ Zakon zajema tudi nekatera posojila (opomba Komisije).

⁽³²⁾ Sprememba z dne 3. marca 1994 je povečala proračun z 20 milijonov na 30 milijonov FIM, sprememba z dne 16. februarja 1996 pa je proračun povečala s 30 milijonov na 50 milijonov FIM.

(104) Učinka teh vsebinskih sprememb ni mogoče šteti kot ločljivega od domnevne sheme, kar pomeni, da shema v celoti postane nova pomoč. Prvotna shema pomoči je bila res omejena le glede skupnega zneska poroštEV, ki so bila lahko kadar koli neodplačana. Ta pojavna oblika znatnega povečanja proračuna (tudi brez druge spremembe sheme) se dotika samega bistva obstoječih pravil.

(105) Poleg tega Komisija ugotavlja, da iz listin o poroštEV, ki jih je predložila Finska, ne izhaja, da je bila pravna podlaga teh poroštEV domnevna poroštvena shema.

(106) Zato je treba vsa poroštva, ki jih ta sklep zajema, šteti kot novo pomoč. Ker se je pomoč začela izvajati brez predhodnega soglasja Komisije, kot zahteva člen 108 PDEU, je nezakonita.

6.2 DOMNEVNA SHEMA VPISA DELNIC (93-079)

(107) Nacionalna pravila o tej domnevni shemi so bila Nadzornemu organu Efte prijavljena kot ureditve pomoči za vpise delnic. Iz takrat predloženih dokumentov je razvidno, da je bil „letni proračun za Ålandske otoke“ podan kot nacionalna pravna podlaga. V rubriki „najvišja možna intenzivnost pomoči, ki [...] se lahko pridobi za en projekt“ je Finska navedla „30 %“. V rubriki „Proračun/izdatki“ je Finska navedla proračune za leta od 1992 do 1994, rubriko „Ocena celotnega proračuna za celo programsko obdobje sheme“ pa je pustila prazno.

(108) Med postopkom preiskave je Finska pojasnila, da je formalna pravna podlaga domnevne sheme Zakon o samostojnosti Ålandskih otokov (1144/1991), ki je bil sprejet leta 1991. V skladu s členom 18(22) imajo lokalni organi Ålandskih otokov „splošna pooblastila“ za sprejemanje različnih vrst ukrepov, ki se osredotočajo na spodbujanje gospodarstva Ålandskih otokov. Ta pooblastila se izvajajo (npr. s posojili, dokapitalizacijami, poroštvi) prek določb v splošnem letnem proračunu lokalne vlade.

(109) Komisija ugotavlja naslednje:

(110) Ne glede na to, da Finska lahko pooblastila lokalnih organov, da zagotavljajo take dokapitalizacije (po splošnih pooblastilih, ki jim jih daje Zakon o samostojnosti) opredeli kot „shemo“, mora Komisija preveriti, ali določbe nacionalnega prava, ki določajo ta pooblastila, ustrezajo opredelitvi „sheme“ iz člena 1(d) Uredbe (ES) št. 659/1999. V tej zvezi se zdi, da pravno podlago (člen

18(22) Zakona 1144/1991) sestavljajo pravila, ki se nanašajo na porazdelitev pooblastil med različnimi organi v finskem pravnem redu in da ne izpolnjujejo zahtev, da bi bili shema pomoči (ki je med drugim opredeljena kot „... akt, na podlagi katerega je mogoče brez nadaljnjih izvedbenih ukrepov dodeliti individualno pomoč ...“). Za vsako dodelitev kapitala posameznemu upravičencu je torej najprej potrebna dodelitev proračunskih sredstev v letnem proračunu lokalne vlade (o katerem po lastni presoji glasuje regionalna skupščina Ålandskih otokov) in nato izvajanje sklepov lokalne vlade. Zdi se, da je treba na dokapitalizacije, dodeljene na podlagi teh pooblastil, razumeti kot zaporedje posameznih sklepov in ne kot shemo pomoči.

(111) Vsekakor Komisija ugotavlja, da domnevna shema zadeva samo leta od 1992 do 1994, ker v rubriki „Proračun/izdatki“ ni bilo navedenih nobenih drugih informacij, čeprav je bil pravna podlaga „letni proračun za Ålandske otoke“.

(112) Komisija ugotavlja tudi, da je Finska navedla, da je najvišja možna intenzivnost pomoči, ki „se lahko pridobi za en projekt“, 30 %. V vsakem primeru je to mogoče razumeti le tako, da so bile dokapitalizacije v okviru te domnevne sheme namenjene uporabi skupaj z znatnimi zasebnimi prispevki (najmanj 70 %) za „projekte“, namenjene spodbujanju ciljev domnevne sheme, ki je naveden kot „Turizem, industrija, R&R“. Povečanja kapitala, ki jih ta sklep obravnava, ne izpolnjujejo tega formalnega pogoja in zato ne morejo biti zajeta v nacionalnih predpisih, ki so bili predloženi Nadzornemu organu Efte, ne glede na to, ali so ukrepi predstavljali ustrezno shemo pomoči, in če so, ali se je uporabljala po letu 1994.

(113) Zato državna pomoč, dana podjetju ÅI v obliki povečanj kapitala, pomeni novo pomoč. Ker se je pomoč začela izvajati brez predhodnega soglasja Komisije, kot zahteva člen 108 PDEU, je nezakonita.

6.3 DODATNE PRIPOMBE O NEDAVNIH ODLOČBAH FINSKEGA VRHOVNEGA UPRAVNEGA SODIŠČA

(114) Opozoriti je treba tudi, da je nacionalno finsko sodišče nedavno razveljavilo dva ukrepa, ki ju je lokalna vlada odobrila za podjetje ÅI. Ukrepa sta (i) povečanje kapitala C-XI, ki je bilo podjetju ÅI plačano v letu 2007 (glej pripombo v uvodni izjavi 16 zgoraj), in (ii) poroštvo za posojilo v letu 2006, ki ni bilo nikoli izvedeno. Vrhovno upravno sodišče je z odločbo z dne 6. aprila 2011 odločalo, ali so bili sklepi lokalne vlade sprejeti v skladu z nacionalnimi upravnimi predpisi. Pri tem je

sodišče tudi ocenilo, ali je bilo dovolj indicev, da so ukrepi državna pomoč, kar bi pomenilo, da bi jih lokalni organi morali pred začetkom izvajanja priglasiti Komisiji. Sodišče je ugotovilo, da so na prvi pogled vsa merila državne pomoči izpolnjena. Sodišče je tudi analiziralo trditve Finske, da so se za ukrepe, tudi če bi pomenili državno pomoč, uporabljali nacionalni predpisi, ki so se uporabljali že pred pristopom, in se zato štejejo za „obstoječo pomoč“. Sodišče je pri tem podrobno ocenilo nacionalna pravila in ugotovilo, da ne glede na to, ali so bile posledica teh pravil pristne sheme državnih pomoči ali ne, sklepi lokalnih organov niso izpolnjevali formalne zahteve v skladu z nacionalnimi pravili, pretežno zaradi razlogov, ki jih je prej predstavila Komisija. Zato so ugotovitve nacionalnega vrhovnega upravnega sodišča skladne s sklepnimi ugotovitvami Komisije, da dokapitalizacija C-XI, ki se preiskuje, vključuje novo državno pomoč. Vrhovno sodišče je enako ugotovilo tudi glede poročstva za posojilo v letu 2006. Ker to poročstvo ni bilo nikoli izvedeno, v tem sklepu ni ocenjeno.

7. ZDRUŽLJIVOST

- (115) Finska je na splošno trdila, da so ukrepi, tudi, če bi se ugotovilo, da predstavljajo novo državno pomoč, združljivi z notranjim trgov, ker je bil namen dejavnosti podjetja ÅI, ki so bile financirane s pomočjo, pospeševanje razvoja regije in ustvarjanje novih delovnih mest.
- (116) Čeprav je državna pomoč načeloma prepovedana, se kljub temu šteje za združljivo z notranjim trgov v okoliščinah iz člena 107(2) PDEU in se lahko šteje za združljivo, če se uporablja za uresničevanje ciljev iz člena 107(3). Edini način dokazovanja združljivosti v tem primeru je člen 107(3)(a) PDEU, ki dovoljuje pomoč za pospeševanje gospodarskega razvoja območij, kjer je življenjska raven izjemno nizka ali kjer je podzaposlenost velika, ali člen 107(3)(c), ki določa, da se državna pomoč lahko dovoli za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih območij.
- (117) V skladu s pravili o regionalni pomoči, ki so takrat veljali na Finskem (karte regionalnih pomoči za obdobje 2000–2006 in za obdobje 2007–2013), mesto Mariehamn, kjer je projekt iTiden, v nobenem primeru ni bilo upravičeno do take pomoči. To pomeni, da tudi, če bi lahko rekli, da je bila pomoč dodeljena navedenemu projektu, je ne bi mogli šteti za združljivo. Poleg tega Komisija ugotavlja, da Finska ni prikazala, da je bil izpolnjen kateri od pogojev za zagotavljanje združljivosti s pravili o regionalni pomoči (npr. oblika pomoči, upravičeni stroški in največja intenzivnost pomoči).
- (118) Pomoči tudi ni mogoče šteti za združljivo z notranjim trgov na podlagi drugih smernic in sporočil, ki jih je

sprejela Komisija glede uporabe člena 107(3)(c) PDEU ali neposredno na podlagi navedenega člena. Finski organi niso navedli nobene posebne trditve ali dokaza, ki bi Komisiji omogočili odobritev teh ukrepov kot združljivih na podlagi katere koli določbe PDEU.

8. VRAČILO POMOČI

8.1 TRDITVE FINSKE

- (119) Člen 14(1) Uredbe (ES) št. 659/1999 določa, da „če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč [...]. Komisija ne zahteva vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom prava Skupnosti.“ Zato je naravna posledica, da je treba ukrepe, ki predstavljajo nezakonito pomoč podjetju ÅI, vrniti.
- (120) Finska pa trdi, da bi morala Komisija v tej zadevi opustiti odreditev vračila, ker je Finska upravičeno pričakovala, da je pomoč zakonita v skladu z domnevnimi predpristopnimi shemami, in da bi bilo vračilo v nasprotju z načelom prava Skupnosti. Komisija ugotavlja, da je Finska formalno navedla upravičena pričakovanja samo glede lokalne vlade. Upravičena pričakovanja upravičenca niso bila izrecno navedena.
- (121) Vsekakor Komisija te trditve ne more sprejeti.
- (122) Kakor je glede povečanj kapitala ugotovila Komisija, ne glede na to kaj je podjetje ÅI ali kdo drug morebiti upravičeno domneval o pravnem položaju domnevne sheme vpisa delnic v zvezi s pravili o državni pomoči, niso bili izpolnjeni niti formalni pogoji domnevne sheme, kot je bila priglašena Nadzornemu organu Efte. Zato ni mogoče trditi, da je podjetje ÅI upravičeno pričakovalo zakonitost povečanj kapitala, ker ta povečanja niso mogla biti zajeta v nacionalnih pravilih, v zvezi s katerimi Finska trdi, da je imela upravičena pričakovanja.
- (123) Glede poroštev za posojila je Komisija ugotovila, da je bila poroštevna shema vsebinsko spremenjena že pred dodelitvijo poroštev, ki jih obravnava ta sklep. Te spremembe, ki so jih izvedli organi Ålandskih otokov, niso bile priglašene Komisiji. Posledica tega je, da je vsa poročstva, dodeljena na podlagi nacionalnih pravil, ki so sestavljala prvotno shemo, treba šteti za novo pomoč. V skladu z ustaljeno sodno prakso noben upravičenec pomoči ne more upravičeno pričakovati, da je

- pomoč, ki bi jo bilo treba priglasiti Komisiji v skladu s členom 108 PDEU, vendar ni bila priglašena, zakoni-
ta⁽³³⁾.
- (124) Če povzamemo, poročila in povečanja kapitala predstavl-
jajo novo državno pomoč, ki bi jo bilo treba priglasiti
Komisiji pred izvajanjem.
- (125) Ustaljena sodna praksa⁽³⁴⁾ je, da se država članica, katere
organi so pomoč dodelili v nasprotju s postopkovnimi
pravili iz člena 108 PDEU, ne more sklicevati na upravi-
čeno pričakovanje prejemnikov pomoči, da bi se izognila
obveznosti sprejeti vse potrebne ukrepe za izvršitev
sklepa, s katerim ji Komisija nalaga vračilo te pomoči.
Če bi se nacionalni organi lahko oprli na lastno nezako-
nito ravnanje, bi popolnoma razveljavili člena 107 in
108 PDEU in sklepom Komisije, sprejetim na podlagi
navedenih določb, odvzeli učinek.
- (126) Isto načelo se mora nujno uporabljati kadar nacionalni
organi trdijo, da so sami imeli upravičena pričakovanja o
zakonitosti ukrepov, vendar jih niso priglasili Komisiji,
čeprav so ukrepi predstavljali novo pomoč⁽³⁵⁾.
- (127) Kolikor so upravičena pričakovanja podjetja AI ustrezna,
Komisija podobno ugotavlja, da v skladu z ustaljeno
sodno prakso, da se glede na obvezen nadzor državne
pomoči, ki ga mora Komisija izvajati v skladu s členom
108 PDEU, podjetja, ki jim je bila pomoč odobrena,
načeloma ne morejo sklicevati na upravičeno pričakova-
nje, da je pomoč zakonita, razen če je bila odobrena v
skladu s postopkom za dodelitev državne pomoči, dolo-
čenim v navedenem členu. Preudaren gospodarski subjekt
mora namreč biti ponavadi sposoben ugotoviti, ali se je
ravnalo v skladu s tem postopkom⁽³⁶⁾.
- (128) Komisija poudarja, da nobeno podjetje ni imelo boljšega
položaja kot podjetje AI pri vpogledu v dejanja lokalne
vlade glede domnevnih shem pomoči, ker je lokalna
vlada glavni delničar in jo v upravnem odboru podjetja
AI zastopajo posamezniki, ki so tudi člani izvršilnega
organa lokalne vlade. To trditev podpira dejstvo, da,
kot je prikazano zgoraj v zvezi s povečanju kapitala,
predstavniki podjetja AI in lokalna vlada redno izmenju-
jejo informacije. Čeprav finski organi niso izrecno nava-
jali upravičenega pričakovanja v imenu upravičenca do
pomoči, Komisija meni, da podjetje AI v obravnavani
zadevi ne more uveljavljati nobenega upravičenega prič-
kovanja.
- (129) Komisija tudi Finski ali upravičencu do pomoči ni nikoli
dala jasnega zagotovila, da ukrepi, ki jih ta sklep obrav-
nava, niso državna pomoč ali da so združljiva pomoč, ki
bi lahko ustvarilo pričakovanje v tem smislu⁽³⁷⁾.
- (130) Finska je tudi trdila, da v primeru vračila pomoči, dode-
ljene prek povečanj kapitala, ni nujno, da je element
pomoči celotni znesek zagotovljenega kapitala, ampak
(po analogiji z izračunom elementa pomoči v poročilih)
strošek podjetja AI pri iskanju nadomestne naložbe na
trgih. V tej zvezi je Finska predlagala, da bi se strošek
takega nadomestnega financiranja lahko določil s sklice-
vanjem na 7 % pričakovano donosnost naložb za pisar-
niške prostore, kot je določena v poročilu KPMG.
- (131) Komisija tega stališča ne more sprejeti.
- (132) Na splošno je gotovo res, da je državna pomoč v danem
primeru sestavljena iz razlike med prednostjo (v obliki
financiranja), ki jo je podjetje dejansko prejelo iz
državnih sredstev, ter tem, kar bi podjetje lahko dobilo
na kapitalstskih trgih. Zato „s povračilom pomoči se upra-
vičenec odpove prednosti, ki jo je užival pred konkurenti
na trgu, ter so obnovljene razmere, ki so obstajale pred
dodelitvijo pomoči“⁽³⁸⁾.
- (133) Vsak, ki vlaga, bodisi z dajanjem posojil bodisi s prev-
zemom lastniškega deleža v podjetju, želi donosnost
svoje naložbe, ki je sorazmerna tveganju.
- (134) Kadar je pomoč dana v obliki posojila po stroških, ki so
nižji od stroškov na trgu (tako je v primeru posojila s
poročtvom, ko so skupni stroški financiranja nižji od
obrestne mere posojila pod tržnimi pogoji), podjetju, ki
ni izločeno s trga posojil in ki bi torej namesto pomoči
lahko najelo posojilo po tržni stopnji, je jasno, da je
popravljalni namen vračila mogoče doseči tako, da
podjetje plača razliko (z obrestmi) in je tako spet izena-
čeno s svojimi konkurenti.
- (135) Položaj pa je drugačen pri kapitalstskih naložbah. Tukaj
donosnost ni odvisna od pripravljenosti podjetja, da
plača (kot velja pri posojilu), ampak je v celoti dejavnik
donosnosti poslovnega modela podjetja. Če zasebni
vlagatelj meni, da podjetje ne bo ustrezno nadomestilo
tveganja, ki ga prinaša, se ne bo odločil za naložbo,
ampak bo denar dal drugam. Z drugimi besedami, Kom-
isija ne more sprejeti, da bi podjetje lahko na kapitalstskem
trgu dobilo enak denar za povečanje svojega kapitala
tako, da bi ponudilo višje obrestovanje, ker pričakovana
uspešnost ni dovoljevala, da bi vlagateljem kapitala ponu-
dilo to višje obrestovanje. Nasprotno dejstvo, t.j. položaj
brez pomoči, ki ga vračilo namerava ponovno vzpostaviti

⁽³³⁾ Glej sodbo Sodišča z dne 20. marca 1997 v zadevi Land Rheinland-Pfalz proti Alcan Deutschland GmbH, (C-24/95, Recueil, str. I-1591, točka 49).

⁽³⁴⁾ Ibid., točka 17; glej tudi sodbo Sodišča z dne 9. junija 2011 v združenih zadevah Territorio Histórico de Vizcaya - Diputación Foral de Vizcaya (C-465/09 P in C-468/09 P), Territorio Histórico de Álava - Diputación Foral de Álava (C-466/09 P in C-469/09 P) in Territorio Histórico de Guipúzcoa - Diputación Foral de Guipúzcoa (C-467/09 P in C-470/09 P) proti Evropski komisiji (združeni zadevi C-465/09 P do C-470/09 P, še ni objavljeno v ZOdl., točka 151).

⁽³⁵⁾ Glej opombo 34.

⁽³⁶⁾ Sodba Sodišča z dne 20. septembra 1990 v zadevi Komisija Evropskih skupnosti proti Zvezni republiki Nemčiji, (C-5/89, Recueil, str. I-3437, točka 14).

⁽³⁷⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 30. novembra 2009 v združenih zadevah Francoska republika (T-427/04) in France Télécom SA (T-17/05) proti Komisiji Evropskih skupnosti (T-427/04 in T-15/05, ZOdl., str. II-4315, točka 261).

⁽³⁸⁾ Sodba Sodišča z dne 4. aprila 1995 v zadevi Komisija Evropskih skupnosti proti Italijanski republiki (C-348/93, Recueil, str. I-673, točka 27).

ali povzročiti, je torej, da ne bi bilo vloženega nič kapitala. Vrniti je torej treba celotni znesek povečanji kapitala.

- (136) Zato Komisija ne more sprejeti stališča Finske glede elementa pomoči v povečanjih kapitala.

8.2 POMOČ, KI JO JE TREBA VRNITI

- (137) Zato je pomoč, za katero je Komisija ugotovila, da je nezakonita in nezdržljiva in ki jo Finska mora izterjati od podjetja ÅI, naslednja:

- (138) Povečanja kapitala:

(a) Povečanje kapitala C-IV: 353 199,00 EUR. Ta pomoč je bila podjetju ÅI dana na voljo 20. julija 2001.

(b) Povečanje kapitala C-V: 599 933,78 EUR. Ta pomoč je bila podjetju ÅI dana na voljo 15. avgusta 2002.

(c) Povečanje kapitala C-VI: 799 911,64 EUR. Ta pomoč je bila podjetju ÅI dana na voljo 13. marca 2003.

(d) Povečanje kapitala C-VII: 515 165,97 EUR. Ta pomoč je bila podjetju ÅI dana na voljo 6. maja 2004.

(e) Povečanje kapitala C-VIII: 669 896,95 EUR. Ta pomoč je bila podjetju ÅI dana na voljo 30. septembra 2004.

(f) Povečanje kapitala C-IX: 199 977,91 EUR. Ta pomoč je bila podjetju ÅI dana na voljo 16. junija 2005.

(g) Povečanje kapitala C-X: 234 961,43 EUR. Ta pomoč je bila podjetju ÅI dana na voljo 16. junija 2005.

(h) Povečanje kapitala C-XI: 1 379 998,95 EUR. Ta pomoč je bila podjetju ÅI dana na voljo 15. februarja 2007.

(139) Poroštva za posojila: Element pomoči se za vsa poroštva po eni strani izračuna kot razlika med referenčno obrestno mero, uporabljeno kot merilo za stroške posojila, ki bi jih podjetje s finančno močjo, primerljivo z močjo podjetja ÅI, imelo brez poroštva, ter po drugi strani obrestno mero, pridobljeno z državnim poroštvom, po tem, ko se upoštevajo morebiti plačane premije, v skladu z oddelkom 4.2 obvestila o poroštvih (kot je podrobneje pojasnjeno v uvodnih izjavah 66 do 80).

(a) Pri poroštvu G-I je element pomoči sestavljen iz razlike med referenčno obrestno mero za posojilo podjetju, ki ima oceno kreditne sposobnosti „šibko (B)“, in z običajnim zavarovanjem ter skupnimi stroški financiranja posojila s poroštvom (ki pomeni premije, plačane za poroštvo, ki se jim prištejejo obresti na posojilo). Ta pomoč je bila podjetju ÅI dana na voljo 9. oktobra 2003 (kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah 81 in 82). Od tega zneska se odšteje enkratna poroštvena premija v višini 19 500 EUR ⁽³⁹⁾.

(b) Pri poroštvu G-II je element pomoči sestavljen iz razlike med referenčno obrestno mero za posojilo podjetju, ki ima oceno kreditne sposobnosti „šibko (B)“ in z običajnim zavarovanjem ter skupnimi stroški financiranja posojila s poroštvom (ki pomeni premije, plačane za poroštvo, ki se jim prištejejo obresti na posojilo). Ta pomoč je bila podjetju ÅI dana na voljo 2. novembra 2004. Od tega zneska se odšteje enkratna poroštvena premija v višini 2 900 EUR ⁽⁴⁰⁾.

(c) Pri poroštvu G-III je element pomoči sestavljen iz razlike med referenčno obrestno mero za posojilo podjetju, ki ima oceno kreditne sposobnosti „zadovoljivo (BB)“ in z običajnim zavarovanjem ter skupnimi stroški financiranja posojila s poroštvom (ki pomeni premije, plačane za poroštvo, ki se jim prištejejo obresti na posojilo). Ta pomoč je bila podjetju ÅI dana na voljo 13. decembra 2005. Od tega zneska se odšteje enkratna poroštvena premija v višini 6 500 EUR ⁽⁴¹⁾.

(140) Natančen skupni znesek pomoči, ki ga je treba vrniti, bodo določili finski organi v sodelovanju s Komisijo v okviru postopka vračanja v skladu z metodologijo, opisano v uvodnih izjavah 138–139 zgoraj. Znesku pomoči, ki ga je treba določiti, se prištejejo obresti od dne, ko je bila pomoč dana na voljo upravičencu, do dne vračila. Komisija vabi finske organe, da v skladu s svojo dolžnostjo lojalnega sodelovanja z njo sodelujejo pri določitvi natančnega zneska pomoči za vračilo –

⁽³⁹⁾ Glej uvodno izjavo 81 in opombo 25.

⁽⁴⁰⁾ Glej uvodno izjavo 83 in opombo 26.

⁽⁴¹⁾ Glej uvodno izjavo 85 in opombo 27.

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Povečanje kapitala v znesku 84 094,39 EUR, ki ga je Finska dne 18. junija 1997 dodelila podjetju Ålands Industrihus AB, ne pomeni državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 2

Ukrepi državne pomoči, navedeni v točki 8.2 tega sklepa, ki jih je Finska nezakonito dodelila podjetju Ålands Industrihus AB v nasprotju s členom 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije, so nezdržljivi z notranjim trgovom.

Člen 3

1. Finska od upravičenca izterja državno pomoč iz člena 2.
2. Zneskom, ki jih je treba vrniti, se prištejejo obresti za obdobje od datuma, ko jih je upravičenec dobil na voljo, do dejanskega vračila.
3. Obresti se izračunajo z obrestnoobrestnim računom v skladu s poglavjem V Uredbe (ES) št. 794/2004.
4. Finska z dnem sprejetja tega sklepa prekliče vsa še neporavnana plačila pomoči iz člena 2.

Člen 4

1. Izterjava pomoči iz člena 2 se izvede takoj in učinkovito.
2. Finska zagotovi, da se ta sklep izvede v štirih mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu.

Člen 5

1. Finska v dveh mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu Komisiji predloži naslednje podatke:

- (a) skupni znesek (glavnica in obresti na terjatev), ki ga je treba izterjati od upravičenca;
- (b) natančen opis ukrepov, ki so že sprejeti in načrtovani za uskladitev s tem sklepom;
- (c) dokumente, ki dokazujejo, da se je od upravičenca zahtevalo vračilo pomoči.

2. Finska Komisijo obvešča o napredku nacionalnih ukrepov, sprejetih za izvajanje tega sklepa, do dokončne izterjave pomoči iz člena 2. Na zahtevo Komisije takoj predloži informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Prav tako predloži podrobne podatke o zneskih pomoči in obrestnih merah za vračilo pomoči, ki jih je upravičenec že vrnil.

Člen 6

Ta sklep je naslovljen na Republiko Finsko.

V Bruslju, 13. julija 2011

Za Komisijo

Joaquín ALMUNIA

Podpredsednik

PRILOGA

Informacije o prejetih višinah pomoči in zneskih, ki jih je še treba vrniti oziroma so že bili vrnjeni

Identiteta upravičenca	Skupni znesek pomoči, prejet v okviru sheme (*)	Skupni znesek pomoči, ki ga je treba vrniti (*) (glavnica)	Skupni znesek že vrnjenih pomoči (*)	
			Glavnica	Obresti na terjatev

(*) V milijonih nacionalne valute.